

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. IX. Haud omnino improbaliter, sicut Episcopatus ad sui valorem non
prærequirit Confirmationem aut Diaconatum, sic nec Sacerdotium; ita ut
Episcopus non Sacerdos validè ordinaret alium in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

paritas; quod Ecclesia nupiam Episcopatum & Sacerdotium dixerit unum Ordinem: Congruum etiam erat (inquit Hiquæus in suo Commentario 4. dist. 24. q. unicâ n. 39.) ut habens potestatem in Corpus Christi verum, illudque conficiendi, etiam haberet potestatem in corpus mysticum remittendi peccata, quatenus hæc requiritur ad dignam sumptionem Sacramenti, cuius ministerium primò competit Sacerdoti ex officio & suo gradu; proinde etiam eidem potestas conciliandi peccatores concessa fuit, ut disponens ad usum legitimum Sacramenti: non ita est in proposito; quia usus unius potestatis non ordinatur ad actum alterius, ideoque nequit una dici compleri per aliam, aut utraque potestas coire in unam. Hæc ille.

Sed commode intelligendus, ut usus potestatis Episcopalis non ordinatur ad actum potestatis sacerdotalis in eodem subiecto, id est, non ideo confertur Sacerdoti potestas Episcopalis, sive potestas ordinandi, & confirmandi, ut ipse consecret vel absolvat à peccatis; sicut datur potestas absolvendi, ut ipse distribuat peccatoribus Eucharistiam.

Alioquin usus potestatis Episcopalis, putà Ordinatio alicujus in Sacerdotem, ordinatur ad actum potestatis sacerdotalis, scilicet ad consecrationem Eucharistiae; ideo enim aliquis ordinatur Sacerdos, ut ipse consecret, sed hoc non sufficit, ut illæ duæ potestates in unam coalescant, vel ut una possit dici compleri per aliam. Cujus signum est, quod plerumque una potestas datur sine alia, & permaneat sine alia, scilicet potestas sacerdotalis, sine potestate Episcopali; cum tamen nunquam datur potestas consecrandi, quin per se loquendo post parvam moram etiam datur potestas absolvendi. Ergo major est ratio dicendi, potestatem consecrandi compleri per potestatem absolvendi, aut utramque in unam coire, quam potestatem consecrandi, & absolvendi, compleri per potestatem ordinandi, & confirmandi, aut utramque in unam coire.

Proinde si verum est (quod puto) potestatem absolvendi, est essentialiter præsupponat potestatem consecrandi, nihilominus imprimere distinctum characterem, ut probavimus Conclusionem præcedenti: multò verius erit, Ordinem Episcopalem, est præsupponeret Ordinem sacerdotalem, nihilominus imprimere distinctum characterem.

Etenim verò quod imprimat characterem, ex eo colligi potest, quod Episcopus quantumcumque depositus ab officio, sine nova Ordinatione reponitur in priori gradu. Cum autem sit novus, & distinctus Ordo, quidni imprimat novum & distinctum characterem? Etenim qualitas aliqua non extenditur per additionem qualitatis alterius speciei, sed ejusdem: jam autem character Episcopalis est distinctæ speciei, nam confert potestatem ad actus speciei distin-

ctos, seu potius est signum hujusmodi potestatis. Unde & materia & forma Ordinationis Episcopalis specie distinguitur à materia & forma Ordinationis sacerdotalis; ergo consimiliter distinguuntur effectus, id est, potestates, & signa potestatum seu characteres.

Nec obstat essentialis subordinatio istarum potestatum & characterum; quia eadem reperitur inter characterem Baptismi & Confirmationis, item Baptismi & Ordinis; ergo ex eo capite non colligitur characterem sacerdotalem & Episcopalem facere unum magis, quam characterem Baptismi & Confirmationis; item Baptismi & Ordinis.

Imò (inquit Hiquæus supra n. 36.) majori fundamento posset dici, idem character Subdiaconatus extendi ad Diaconatum; quia hic gradus potest supplegere alterum, & Presbyter officium Diaconi; sed neque Episcopatus, si seorsim dari posset, suppleret Sacerdotium, neque Sacerdotium potest supplegere Episcopatum, neque Episcopus in quantum Episcopus absolvit aut consecrat, sed in quantum Sacerdos; neque è contrà Sacerdos in quantum Sacerdos ordinat & confirmat, sed in quantum Episcopus. Hæc ille.

Sed unde constat, quod Diaconatus seorsim datus, possit supplegere Subdiaconatum? Et quod Diaconus in quantum Diaconus canet Epistolam? Cumque non sit essentialis subordinatio inter illos Ordines, sed character Diaconatus possit imprimi, non impresso adhuc characterè Subdiaconatus; videtur esse ex hac parte minus fundamentum dicendi, Subdiaconatum extendi ad Diaconatum.

Ut sit de majori vel minori fundamento; sufficit, in casu nostro esse solidum fundamentum negandi extensionem, & asserendi distinctionem, quod fundamentum jam assignatum fuit. Præsertim cum non possit efficaciter probari, Episcopatum essentialiter prærequirere Sacerdotium, ut ostendo sequenti Conclusionem, quæ talis est:

CONCLUSIO IX.

Haud omnino improbabiler, sicut Episcopatus ad sui valorem non prærequirit Confirmationem aut Diaconatum, sic nec Sacerdotium; ita ut Episcopus non Sacerdos validè ordinaret alium in Sacerdotem, sicut validè non confirmatus confirmat, & non baptizatus baptizat.

Non invenio Auctorem impressum pro hac Conclusionem, præter Ludovicum de Seilardere in Synopsi Theol. de Sacramentis §. 95. in fine.

Hiquæus.

193. Quomodo ordinatur & non ordinatur alius unius potestatis ad actum alterius.

194. Ordo Episcopalis imprimere distinctum characterem.

195. Occurrunt objectioni.

An Diaconatus seorsim datus possit supplegere Subdiaconatum?

Hiquæus.

196. Examinata sententia affirmata.

197. Hanc Conclusionem docet Ludovicus de Seilardere.

Aversa.

fine. Quamvis enim, teste Aversa q. 1. de hoc Sacramento, sect. 9. §. Hinc similiter, plerique ex Canonistis contendunt, Ordinem & gradum Episcopalem, non ex intrinseca ratione sui, & institutione Christi, sed tantum ex præcepto Ecclesiæ debere supponere Ordinem & characterem sacerdotalem; ita, ut si quis non Sacerdos ordinetur in Episcopum, valeat hæc Ordinatio, nec sit iteranda; attamen fatentur, quod sic ordinatus Episcopus, non solum deberet abstinere ab exercitio & administratione talis Ordinis: sed etiam, quod nihil faceret, si conferre tentaret alteri Ordinem Sacerdotii, & similiter de quocumque alio Ordine, qui sibi deesset: eò quod non posset dare Ordinem, quem in se non haberet. Igitur illi Canonistæ, quamvis pro parte nobilicam sentiant, tamen etiam pro aliqua parte à nobis dissentiunt.

198.
Primam
ejus partem
tenet Gloss.
in c. Sollicitudo
dist. 52.

Examinemus singulas partes, atque imprimis partem illam, quæ ait, Episcopatum ad sui valorem non præquirere Sacerdotium, quam docet Gloss. in cap. Sollicitudo dist. 52. verb. Subdiaconatus, in fine: Dicitur, inquit, quod laicus recipit Ordinem Sacerdotii, & etiam Episcopatus; quia character imprimitur, si conferatur in forma Ecclesiæ ab eo, qui potestatem habet, ut extra de Clerico per saltum promotus, c. 1. & hoc dummodo sit baptizatus; nec decret. illa: Ex litteris, in aliquo contradicit.

quam am-
plectitur
Hofst. Ioan.
Andreas,
Geminia-
nus & Alii,

Hanc Glossam amplectitur Hofstien. Ioan. Andreas, Geminianus; & Alii in cap. un. de Clerico per saltum promotus, & in cap. Ex litteris, de Excess. Prælat. Iacobatus lib. 10. de Concil. a. 7. Et probabilem censet Tolet. lib. 1. Sum. cap. 50. n. 10. dicens: Fatentur Omnes, si quis habeat Sacerdotium, etiam sine inferioribus Ordinibus, si Episcopus ordinetur, tenere Ordinem; tamen si non est Sacerdos, non tenere, nec esse Episcopum; ita tenet Archidiaconus can. Sollicitudo & Gloss. cap. unico de Clerico per saltum promotus, cum aliis etiam Doctoribus, id ipsum sentientibus; hi nituntur eo maxime fundamento, quia character Episcopatus non est distinctus in substantia à characterem Sacerdotii, quæ opinio est communior inter Theologos.

199.
Eamque
probabilem
existimat
Toletus.

Alii, existimantes esse distinctum characterem, affirmant, Episcopatum etiam laico collarum tenere, id habet Gloss. can. Sollicitudo dist. 52. & Panormitanus cap. unico de Clerico per saltum promotus, ubi eam dicit communem sententiam, fateorque utrumque probabile, & propter utriusque partis opiniones, si casus eveniret, Ordines omisi essent suscipiendi absolute; Episcopatus verò sub conditione propter dubium: quando enim est dubium, debet etiam Ordo, sicut & Baptismus sub conditione exhiberi. Hæc ille.

Adde Covarruviam lib. 1. variarum c. 10. n. 16. ubi licet rem sub dubio relinquat, tamen in fine sic ait: Quod si Episcopatus sit Ordo

proprie censendus, tunc facillimum erit probare, eum qui Sacerdos non sit, posse Episcopatum consecrari, ut tandem consecratio teneat.

Cum ergo nos teneamus, Episcopatum esse Ordinem proprie dictum, nullus debet mirari, si consequenter teneamus, eum qui Sacerdos non sit, valide posse Episcopatum consecrari. Et facillime probamus ex cap. unico de Clerico per saltum promotus; quia non est major ratio asserendi essentialiam dependentiam Episcopatus à Sacerdotio, quam Sacerdotii à Diaconatu, aut aliis Ordinibus inferioribus; sed constat ex illo capite non esse dependentiam essentialiam Sacerdotii à Diaconatu aut aliis Ordinibus inferioribus; ergo etiam constat non esse dependentiam essentialiam Episcopatus à Sacerdotio.

Sanè cum hæc dependentia pure pure sit voluntatis instituentis, potuit Christus institui tuere Episcopatum independentem à Sacerdotio, sicut instituit ipsum independentem à Diaconatu, & sicut instituit Sacerdotium independentem ab aliis inferioribus Ordinibus. Quod autem fecerit, quod potuit facere, probatur, quia ad negandam dependentiam sufficit, quod non constat de voluntate contraria instituentis cum enim Episcopatus sit Ordo similis aliis Ordinibus, cur magis præsumenda ejus dependentia, quam aliorum? Numquid aliquid solum voluntatis Christi magis de uno, quam de alio Ordine?

Planè, inquis; quia nunquam legitur Sacerdos fuisse consecratus Episcopus, sed legitur non Diaconus, fuisse ordinatus Sacerdos, non Subdiaconus, Diaconus.

Respondeo; num etiam usquam legitur, laicus fuisse ordinatus Sacerdos? Et tamen ordinaretur, valeret Ordinatio. Inde ergo videtur sequitur; quod aliquando contra præceptum Ecclesiæ non Diaconus fuerit ordinatus Sacerdos, & non Subdiaconus, Diaconusque facillime contingere potest in istis Ordinibus, qui frequentiores sunt, & non tantum præcipuum examen, quantum Ordo Episcopatus qui rarior est, & non solet conferti, nisi præmissis diligentissimo examine de qualitatibus ordinandi necessariis, sive ex præcepto Ecclesiæ, sive ex necessitate Sacramenti.

Et quia nunquam aliquis talis casus accidit in Ordinatione Episcopi, ideo expressam decisionem ejus non invenimus in aliquo jure; sed de converso autem, quia aliquando talis casus accidit in Ordinatione Sacerdotii & Diaconi, ideo expressam ejus decisionem in aliquo jure invenimus; interim jus, id decernendo in his Ordinationibus, satis significat, quid sit statuetur in aliis Ordinationibus, si similes casus occurrerent.

Hinc dist. 52. generaliter de omnibus Ordinibus præmittitur: Qui verò præmissis aliquo modo gradibus, non superbia, sed negligentia, ad

Sect. 1. De eius Institut. & Essentia Concl. 9. 517

maiores gradum ascenderit, tandem ad maioribus ablineat, quousque congruo tempore pratermissos accipiat.

Immo & specialiter cap. Qui in aliquo, 5. dist. 51. (quod desumptum est ex Concil. Tolitano 4. cap. 18.) in Episcopo ordinando requiritur, quod per gradus Ecclesiasticos ascenderit, & in fine cap. dicitur: Si quis deinceps contra predicta verita Canonum ad gradum Sacerdotii (id est, Episcopatus) indignus aspirare contenderit, cum Ordinatoribus suis adepti honoris periculo subiacebit. Non dicitur, Ordinationem fore invalidam, sed contrarium potius significatur; quoniam subicitur eidem poena cum suis Ordinatoribus, quorum Ordinatio manet valida. Atque plura ibi impedimenta enumerantur, quae procul dubio non reddunt Ordinationem invalidam, sed solum illicitam.

Subdo verba Concilii: Qui in aliquo crimine detecti sunt, qui insaniam nota aspersi sunt, qui scelera aliqua per publicam poenitentiam se admisisse confessi sunt, qui in haeresim lapsi sunt, vel qui in haeresi baptizati esse noscuntur, qui semetipsos absiderunt, aut naturali defectu membrorum, aut decisione aliquid minus habere noscuntur, qui secunda uxoris coniunctionem sortiti sunt aut numerosa coniugia frequentaverunt, qui viduam vel à marito derelictam duxerunt, aut corruptarum mariti fuerunt, qui concubinas aut fornicarias habuerunt, qui servili conditioni obnoxii sunt, qui ignoti sunt, qui neophyti vel laici sunt, qui saeculari militia dediti sunt, qui curia nexibus obligati sunt, qui inscii literarum sunt, qui nondum ad triginta annos pervenerunt, qui per gradus Ecclesiasticos non ascenderunt, qui ambitu honorem querunt, qui muneribus honorem obtinere moluntur, qui à decessoribus in Sacerdotium eliguntur. Sed nec ille deinceps Sacerdos (id est, Episcopus) erit, quem nec Clerus, nec populus propria civitatis elegit, vel auctoritas Metropolitani, vel comprovincialium Sacerdotum assensus non exquisivit. Hucusque Concilium. Quis autem verè dicere potest, omnes Ordinationes, aliter factas, fore invalidas?

Accedat (dicit aliquis) cap. 1. dist. 61. ubi Gregor. Brunichildam Reginam Francorum, quae faciebat laicos in Episcopos promoveri, redarguit & reprehendit dicens: Sacerdotale officium vestris in partibus in tantam (sicut didicimus) ambitionem perductum est, ut Sacerdotes (id est, Episcopi) subito, quod grave nimis est, ex laicis ordinentur.

Si eorum Ordinatio erat invalida, cur Pontifex non mandat, ut iteratò ordinentur? Quippe id necessarium erat ad evitandas maximas confusiones, puta invalidas Ordinationes & Confirmationes. Itaque solum improbat subitas illas Ordinationes Episcoporum ex laicis, tamquam iniquas & malas, ut notat Gloss. ibi verb. Subito, dicens: Et ita inique & male. Iniquitas enim omnia praecipitat. Ergo etiam invalidè, negatur Consequentia, nam Multa fieri prohibentur, quae si facta fuerint obtinent robore firmi-

tatem, extra de Regular. cap. Ad Apostolicam, 16.

Nec dixeris; loquitur Gregorius de simplicibus Sacerdotibus: nam verbis praallegatis illico attexit: Sed quid isti alturi, quid populo praefiaturi sunt, qui non ad utilitatem, sed fieri ad honorem Episcopi concupiscunt? Et infra: Et ut nullà deinceps valeat occasione committi, Synodum fieri iussio vestra constituat, ubi presente dilectissimo Filio nostro Cyriaco Abbate, sub distincta anathematis interpositione debeat interdici, ne ullus ex laico habita subito ad Episcopatus audeat gradum accedere, neque pro Ecclesiasticis Ordinibus cultibus quidquam dare vel ausus sit accipere &c.

Atque ut etiam intelligeretur de simplicibus Sacerdotibus, sane nullum verbum est, quod excludit Episcopos, vel quod cogat nos eos excludere; immo complura cap. subsequenta in eadem distinctione, satis manifestè ostendunt, hic sermonem esse de Episcopis, & non de simplicibus Sacerdotibus.

Fortè responderi posset; in his iuribus non agi de Ordinatione laici in Episcopum, praetermissis aliis Ordinibus intermediis; sed illis susceptis subito, id est, sine debitis interstitiis. Et tunc nihil faciunt ad hoc propositum. Interim cum nullum jus allegetur, aut possit allegari, sive particulare, sive generale, in quoclaris verbis exprimat essentialis dependentia Episcopatus à Sacerdotio, eaque provenire debeat à voluntate Instituentis, quousque haec magis eluxerit, adhæreo sententiae communi Canonistarum.

Quod si inferas; ergo etiam dici poterit, potestatem absolvendi non supponere essentialiter potestatem consecrandi; Respondeo negando Consequentiam, quia in Concilio Tridentino sess. 14. can. 10. scriptum est: Si quis dixerit, non solos Sacerdotes esse ministros Absolutionis, sed omnibus & singulis Christi Fidelibus esse dictum; Quaecumque alligaveritis super terram &c. anathema sit. Ergo solis Sacerdotibus dictum est Quaecumque alligaveritis &c. Ergo invalidè illa verba: Accipe Spiritum sanctum, quorum remisit peccata &c. dicerentur non Sacerdoti, id est, ei, cui, non prius collata fuisset potestas consecrandi corpus Christi verum per traditionem calicis &c. & illa verba: Accipe potestatem &c.

Deinde nullus Catholicorum est, qui haestenus de hac essentiali subordinatione dubitaverit; cum tamen Multi fiat, qui de illa dubitent, immo etiam negent eam.

Sed numquid non Sacerdos, ordinatus Episcopus, idque validè secundum nostram sententiam, poterit validè ordinare alios Sacerdotes? Afirmat secunda pars Conclusionis, pro qua non invenio Auctorem impressum sive Canonistam, sive Theologum, praeter Ludovicum de Scildere in principio Concl. allegatum. Alii omnes docent oppositum, hac ratione tantum; quia sic ordinando daret, quod ipse non habet.

205. Occurrit objectioni.

206. Responso aliqua ad praallegata iura.

207. Objectio. Solvitur. Cent. Trid.

208. Episcopus non Sacerdos poterit validè ordinare alios Sacerdotes.

De Scildere.

Cap. 9. dist. 51.

203. Referuntur verba Concil. Tolit. 4. ad hoc propositum.

204. Aliqui probant eandem veritatem ex c. 1. dist. 61.

Satis sit fun-
damento
opposita
sententia.

Sed hæc ratio facile solvitur, dicendo; quod
Episcopus non confirmatus det alteri Confir-
mationem seu characterem Confirmationis,
quem ipse non habet. Et sic etiam non bap-
tizatus potest dare alteri characterem Baptismi,
quem ipse non habet. Cur ergo similiter Epi-
scopus non Sacerdos, non possit alteri dare cha-
racterem Sacerdotii, quem ipse non habet;
sicut potest dare gratiam Sacerdotii, quam ipse
non habet? Quamvis enim non habeat forma-
liter, habet tamen virtualiter, id est, habet po-
testatem dandi Sacramentum, quod per se con-
ferret characterem & gratiam.

209.
Nostra sen-
tentia pro-
batur,

Sed hoc, inquis, est, quod quaeritur, & pro-
batum oportuit, non suppositum. Probo ergo;
quia effectus valida Ordinationis Episcopalis,
est potestas confirmandi, & ordinandi; ergo si
valet Ordinatio Episcopi non Sacerdotis, jam
eo ipso Episcopus non Sacerdos habet potesta-
tem confirmandi & ordinandi; cur ergo sicut
dabit aliis characterem Confirmationis, est
ipse eum non habeat, cur, inquam, simili ratio-
ne non dabit aliis characterem Ordinis Sacer-
dotii, tamen ipse eum non habeat? Sola vo-
luntas divina potest esse ratio disparitatis, de
qua voluntate nobis non satis constat, & ideo
perstimus in Conclusionem, eo semper suppo-
sito, ut Episcopatus sit Ordo distinctus à Sa-
cerdotio, qui valide possit conferri non Sa-
cerdoti.

210.

Si autem à me quaeritur; an sicut Episcopa-
tus est Ordo proprie dictus, distinctus à Sa-
cerdotio, ita etiam Papatus sit Ordo proprie di-
ctus, distinctus ab Episcopatu.

Papatus
non est Or-
do distin-
ctus ab E-
piscopatu.

Respondeo negativè, cum communi senten-
tia tam Canonistarum, quam Theologorum,
nemine excepto. Et ratio est; quia præviã elec-
tione, confertur Papatus personæ electæ, sine
alio sensibili ritu, aut materiæ & formæ appli-
catione, confertur, inquam, à Christo immediatè,
ut suppono ex Traç. de Fide.

211.

Episcopus
Rom. alios
Episcopos
vocat Co-
episcopos
& Fratres,
ex Clem.
Roman.

Unde Episcopatus est Ordo supremus. Ipse-
que Romanus Episcopus, reliquos Episcopos
appellat Coepiscopos & venerabiles Fratres.
Clemens Romanus Epist. 3. in principio: Cle-
mens urbis Roma Episcopus, omnibus Coepiscopis &c.
Et Epist. 5. Dilectissimis Fratribus & Condiscipu-
lis Hierosolymis cum charissimo Fratre Iacobo Co-
episcopo habitantibus, Clemens Episcopus &c. Item

Evaristo,

Evaristus Epist. 1. quæ sic incipit: Dilectissimis
Fratribus universis Africa regionis (intelligit Epi-
scopos Africanos) Episcopus Evaristus. Et alii
Pontifices similiter loquuntur, ut videre est in
eorum Epistolis scriptis ad Episcopos.

& Cyprian.

Sed & Cyprianus Epist. 52. aliàs lib. 4.
Epist. 2. Cornelium Papam primò vocat suum
Coepiscopum, ibi: Et cum Cornelio Coepiscopo
nostro unum tenere consensum. Deinde Collegam
suum, ibi: Ut exemplum earundem litterarum ad
Cornelium Collegam nostrum transmitterem. Deni-
que charissimum Fratrem, ibi: Nam sicut ante-

cessores nostri sapè fecerunt, colligendis fratribus no-
stris, charissimus Frater noster Cornelius &c.

Eodem nomine appellat Stephanum Ponti-
ficem Epist. 72. aliàs lib. 2. Epist. 1. in prin-
cipio: Ad quosdam disponenda & consilii commata
examinatione limanda; necesse habuimus Frater
charissime, convenientibus in unum cogere & celebrare
Concilium.

Rogas, quid ergo Papatus superaddat Episco-
patui? Respondeo citius, officium quoddam
seu dignitatem cum summa potestate jurisdic-
tionis in totam Ecclesiam omneque Fideles.
Quæ utique dignitas instituta est à Christo, &
primò quidem collata Petro, quando ei dixit:
Pasce oves meas, Joan. 21. v. 17. tali conditio-
ne, ut deinceps jure ordinario in perpetuum reuo-
cetur, per successionem unius Pontificis post
alium, prout semper in Ecclesia observatum
est, & usque in finem observabitur.

Hæc ergo est suprema dignitas in Ecclesia
Christi; quam sequitur dignitas Cardinalatus,
quæ nec ipsa verus Ordo est, ut Omnes fere-
tur, cum neque per modum Ordinis conferatur,
neque aliquod Ordinum exercitium ei con-
spondeat.

Sed nunquid à Christo instituta? Multis
firmant apud Averla hæc quæst. 1. sect. 8. in
principio. Qui propterea notant, non posse
Pontifice extingui Collegium Cardinalium,
sicut non possunt immutari alia instituta, quæ
sunt de jure divino.

Deducunt autem Aliqui eorum hanc in-
stitutionem ex jure ipso divino antiquo, quod
Num. 11. v. 16. Dicit Dominus ad Moysen: Con-
grega mihi septuaginta viros de senioribus Israë, qui
tu nosti, quod senes populi sint ac Magistri: & sta-
es ad ostium tabernaculi fœderis, faciesque tua
cum, ut descendam & loquar tibi: & auferam
spiritu tuo, tradamque eis, ut sustentent tecum onus
populi, & non tu solus graveris.

Rursusque quando Deutero. 17. Moyses
prescripsit, ut simul cum summo Sacerdote
Iudice adstarent alii Sacerdotes levitici generis
ad ferendas sententias & leges, v. 8. & 9. &
difficile & ambiguum apud te iudicium esse propo-
nis inter sanguinem & sanguinem, causam & cau-
sam, lepram & lepram, & iudicium unius a partibus
videris verba, variari: surge & ascende ad locum,
quem elegerit Dominus Deus tuus. Venisti ad
Sacerdotes Levitici generis, & ad Iudicem, qui
erit eo tempore, quæresque ad eis, qui iudicabit
tibi iudicii veritatem &c.

Quæ verba Innocentius tertius cap. Perve-
nerabilem, 13. Qui filii sint legitimi, applicat
summo Pontifici, & ceteri Cardinalium
cens: Sunt autem Sacerdotes Levitici generis
tres nostri (Cardinales intelligit) qui nati sunt
Levitico in executione sacerdotis officii exaltati
existunt. Is verò super eos Sacerdos sine Iudice
cui Dominus inquit in Petro: Quocumque ligaveris
super terram erit ligatum & in cælis.

Vicarius, qui est sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech, constitutus à Deo Iudex vivorum & mortuorum. Tria quippe distinguit iudicia: primum inter sanguinem & sanguinem, per quod criminale intelligitur & civile: ultimum inter lepram & lepram, per quod Ecclesiasticum & criminale notatur: medium inter causam & causam, quod ad utrumque referatur tam Ecclesiasticum quam civile: in quibus cum aliquid fuerit difficile vel ambiguum, ad iudicium est Sedis Apostolicae recurrendum.

69. 27. de Bulla in 6.

Confimiliter loquitur Nicolaus 3. cap. 17. Fundamenta, de Elect. in 6. §. Decet namque ipsi Romano Pontifici per Fratres suos sacrosanctae Romanae Ecclesiae Cardinales (qui sibi in executione officii, sacerdotalis coadiutores assistunt) libera provenire consilia.

215. Uti etiam Sixtus 5. Bulla 30.

Et rursus Sixtus quintus Bulla: Postquam vetus ille, 50. apud Cherubinum, in qua agitur de Cardinalium creandorum praestantia, numero, ordine, aetate & qualitatibus, circa principium hulle sic ait: Sicut in Cathedra ipsius Petri successor, & verus Christi Vicarius Romanus Pontifex divinam praedestinationem, eiusdem supremae Apostolicae dignitatis fastigium & locum in terris tenet, ita etiam sacrosanctae Romanae Ecclesiae Cardinales representantes personas sanctorum Apostolorum, dum Christo Salvatori regnum Dei praedicant, atque humanae salutis mysterium operanti ministrant, eisdem Pontifici in executione sacerdotalis officii, & in dirigenda ipsa Ecclesia Catholica, cui praesert, consiliiarii & coadiutores assistunt, quasi oculi & aures ac nobilissima sacri Capitis partes, & praecipua illius membra à Spiritu sancto constituta, qui in hac ipsa Ecclesiastica Hierarchia divinam dispositione, instar illius caelestis, cui ex altera parte respiciunt, ordinata, ad altissimum gradum electi cum ipso Romano Pontifice communi Patre ac Pastore &c.

Et infra §. 4. volens statuere septuaginta numerum Cardinalium, rationem reddit hinc verbis: Ac ut veteris Synagoga figura sanctae & Apostolicae Ecclesiae veritati respondeat, sequi cupientes mandatum Domini factum ad Moysen, de congregandis septuaginta viris de senibus Israel, quos nosset senes populi esse & magistros, ut secum onus populi sustentarent, & non ipse solus gravaretur.

216. Aliqui dicunt Christum esse creatum Card. Luc. 10. Alii in ipso collegio Apostolorum.

Ex quibus postremis verbis Aliqui deduxerunt, Christum instituisse, & primò veluti creasse Cardinales, dom Luc. 10. designavit septuaginta duos Discipulos. Alii autem dixerunt, potius instituisse & creasse in ipso collegio Apostolorum, ut indicant priora verba Sixti; & significare videtur Eugenius 4. in Epist. ad Episcopum Cantuariæ (quam refert Bzovius ad annum Christi 1439. n. 143.) ibi: Decuit etiam cum summus Pontifex Christi representet personam, ut quemadmodum Christo conversanti in terris assistebant Apostoli, ita etiam Cardinalium cœtus, Apostolicum representans, coram Papa assisteret: reliqui verò Episcopi ubique diffusi Apostolos representant, ad praedicandum per orbem missos.

217.

His tamen non obstantibus, communior

pars Theologorum, quos citat, & sequitur Averla supra §. Sed tamen alii Doctores, existimant, Cardinalitiam dignitatem, qualis de facto est in Ecclesia, non esse institutam à Deo, sed ab hominibus, & ideo ab hominibus tolli posse.

Cardinalatus qui de facto est, non est à Christo institutus.

Dixi; Cardinalitiam dignitatem, qualis de facto est in Ecclesia, id est, quoad modernam sublimitatem, quâ Cardinales antecellunt Episcopos, Archiepiscopos, &c. & quoad jus eligendi Papam. Poterò hanc dignitatem non fuisse à Christo institutam, patet; quia olim Cardinales non Episcopi, minores erant dignitate Episcopis; ita ut relicto Cardinalatu allumerentur in Episcopos, ut constat ex Ecclesiasticis historiis.

Et ex eisdem luce meridiana clarius est, electionem Pontificis non fuisse semper penes Cardinales; aut saltem solos Cardinales, sicut de facto est ex lege Pontificia.

Quin immo hominem Cardinalis, à principio Ecclesiae non fuisse usitatum, docet expressè Eugenius 4. supra in sua Epist. §. 4. dicens: Quippe est huius dignitatis nomen, quod modo in usu est, ab initio primitivae Ecclesiae non ita expressum fuit, officium tamen ipsum à beato Petro, eiusque successoribus institutum evidenter invenies. Immo, ut inquit Innocentius tertius, ex veteri Testamento iussa Dei traxit originem. Asserit enim, id, quod Deuter. 17. dicitur, ut pro difficultate & ambiguitate iudicii accedat ad sacerdotes Levitici generis, & Iudicem, qui fuerit illo tempore, & obediat ipsorum iudicio, qui praesunt loco, quem Dominus elegerit, de summo Pontifice intelligendum, & fratribus eius, id est, S. R. E. Cardinalibus, qui et iure Levitico in executione sacerdotalis officii coadiutores existunt.

218. Nomen Cardinalis ab initio Ecclesiae non fuit usitatum, ex Eugenio 4.

Itaque & ab exordio Ecclesiae, sicut & hodie summis Pontificibus in regenda, gubernandaque universali Ecclesia assistebant. Et ut ex Concilio Stephani Papa colligitur dicens: Oportebat ut hæc sacrosanctae Domina Romana Ecclesiae, juxta quod à Beato Petro, & jus successoribus institutum est, ritè ordinaretur, & in Apostolatus culmine unus de Cardinalibus Presbyteris, aut Diaconis conservaretur, datur manifestè intelligi, hos fratres nostros, qui inter Cardinales locantur, tempore Beati Petri existisse. Hucusque Eugenius.

219. Quando fuit erit impostum ex eod. Pont.

A quo si peras, quando ergo coadiutores Pontificis vocati fuerint Cardinales? Consequenter respondet §. 5. ejusdem Epist. In consilio Niceni Concilii Beatus Silvester, qui cepit Ecclesiam regere anno Incarnationis Domini tercentesimo trigesimo vel circiter, in Synodo generali congregatis praesidens, hos coadiutores suos nuncupavit Cardinales & magno admodum privilegio insignivit, quales nullus Patriarcharum, Archiepiscoporum & Episcoporum, in Canonibus habere reperitur, ut videlicet sine plurimâ testium multitudine damnari non debeant.

Quis nunc non videt, modo oculos habeat apertos ad videndum, praeminentiam, quam hodie Cardinales habent, non esse ex institutione divina

divina, sed purè purè ex lege seu institutione Ecclesiæ? Immo nec ipsum Officiū à Christo fuisse institutum? Nam ait Eugenius: *Officiū tamen ipsum à beato Petro eiusque successoribus institutum evidenter invenies.*

220.
Quomodo
intelligen-
dus Sixtus
quintus ex
Aversa.

Igitur Sixtus quintus, qui videtur dicere, à Christo Officiū fuisse institutum, ut patet ex verbis suprà allegatis, commodè intelligendus est, scilicet, Christum Dominum inter alia documenta, quibus Ecclesiam suam instruxit, admonuisse Petrum, & in eo omnem alium successorem, ut principales aliquos ex Clero sibi in adiutores assumeret, quorum opera & consilio in Ecclesiæ regimine uteretur, & hoc pacto credi potest instituisse aliquo modo Collegium Cardinalium, ita ut fas non esset summo Pontifici, salvâ hâc lege Christi, illud extinguere. Et ita credendum est, semper ab initio Ecclesiæ electos fuisse huiusmodi principales de Clero, qui ex officio Pontifici assisterent: quàmvis non nisi temporis progressu eorum dignitas & auctoritas adaucta sit. Ita Aversa suprà §. *Præcipue autem.*

& Herinex.

Quod quidem (inquit Herinex hîc n. 19.) indubiè fieri potuit; non constat tamen à Christo factum esse. Aliunde autem satis dictabat ratio naturalis, præsertim illuminata per fidem, Pontificem debere pro exigentia rerum tractandarum, quæ plurimæ eaq̃ue gravissimæ jugiter occurrunt, adhibere debitum consilium. Quàmvis non foret omnino necessarium assumere stabiliter eosdem, aut certum genus personarum in hac illa dignitate constitutarum, vel constituendarum. Quare recepta Theologorum doctrina gradus Cardinalitii institutionem simpliciter refert in ipsos summos Pontifices, à quibus proinde absolutè loquendo extingui posset, ut Varii notant, etsi non sit credibile id unquam futurum. Hæc ille.

221.
Iudicium
Austoris.

Meo iudicio verba Sixti quinti, superius allegata, plûs aliquid videntur significare, dum vocant Cardinales, *Membra à Spiritu sancto constituta, qui in hac ipsa Ecclesiastica Hierarchia divina dispositione, instar illius celestis, cui ex altera parte respondet, ordinata, ad altissimum gradum*

evelli cum ipso Romano Pontifice communi Patre ac Pastore &c.

Nonne quia Tridentinum definit sess. 21. can. 6. Ecclesiasticam Hierarchiam, divinatione institutam, consistere ex Episcopis, Presbyteris & Ministris, Theologi communitè docent, Episcoporum esse institutum à Deo seu Christo?

Saltem hoc sensu Collegium Cardinalium, dici potest à Christo institutum, quia institutum ad exemplum Christi, non quando designavit septuaginta duos Discipulos (siquidem illos non destinavit, ut sibi assisterent, sed ut præcessores ei præirent in omnem civitatem & locum, quo ipse erat venturus) sed quando elegit sibi duodecim Apostolos, qui ei assisterent, ut satis significat Eugenius suprà allegatus. Itemque imitatione veteris legis (non præcepto, quod tanquam iudiciale amplius non obligat in lege nova) Sixtus quintus, ut patet ex verbis Bullæ suprà allegatis, constituit septuagenarium numerum Cardinalium.

Quemadmodum ergo Leo Papa Ser. de Quadrag. bene dicit: *Magna divina institutione salubritate provisum est, ut ad reparandum mentis puritatem quadraginta nobis dierum exercitatio (s. junii) mederetur, estq̃ jejuniū quadragesimale non sit à Deo institutum, sed ab Ecclesiâ imitationem jejunii Christi; ita quoque non dici posset, Collegium Cardinalium, nisi divinæ institutionis salubritate provisum esset, tamen non à Christo immediate, sed ab Ecclesiâ, ad exemplum seu imitationem Christi institutum sit.*

Quod ad præsens atinet, certum est, quod Omnes, ut suprà dixi, Cardinalatum non solum Ordinem propriè dictum, seu Ordinem sacramentalem, distinctum ab aliis Ordinibus, quæque enim conferunt gratiam, neque imprimunt characterem, neque conferunt per modum Ordinis, id est, cum materia & forma sacramentali; potest conferuntur minores Ordines, & major, nec non Episcopatus, ut patet ex dicta Sectione sequenti, quæ erit de materia, & forma singularum Ordinum.